

Lidens Tidning

LIDENBYGDENS FRAMTID • APRIL 2001 • ÅRGÅNG 4, NR 2

DIN NYCKEL TILL ALLT
www.lidenbygden.com

Historiens vingslag sid 20 - 21

Om ni tycker att denna tidning kommer för sällan,
kolla på internet: www.lidenbygden.com

Upptagning och torkning av torv

vid Storskorvtjärn
sid 16 - 17

Rapport från skolan

sid 14

Personligheter på Dackebränna 2

sid 8-10

I DET HÄR NUMRET:

Annonsspriser	2
Föreningsnytt	4-5
Sommarteater	6-7
Dackebränna	8-10
Rapport från Skolan	14
Torv vid Storskorvtjärn	16-17
Historiens vingslag	20-21
Vi gratulerar	10

Hej!

Solen skiner och våren står för dörren. I detta nummer hade vi inga som helst problem att fylla tidningen för att föreningsarna var så duktiga att skicka in matriel. Synd bara att t.ex inte Åsens dansprogram finns med, men man kan ju inte få allt. Just nu går det en massa ryten på byn vem som egentligen köpt Tingshuset, men vi kan härmed dementera alla rykten om att det skulle vara sålt till Företagarförening eller någon rik restaurangägare i Stockholm. Varför kunde vi inte haft ett EU-toppmöte i Liden? I Östersund städade de ju hela staden i flera dagar bara för att fjäska lite, dessutom fick alla delegater sitta på stolar av Bruno Mattson à 7500:-. Skönt i varje fall att det känns som föreningar och företag i trakten äntligen fattat att man måste dra åt samma håll för att det skall bli något bra.

Tore

Annonspriser

Extrapris!

Om du bokar annons för ett helt år (fem nummer) lämnar vi 25% rabatt!

Föreningar annonserar gratis!

Föreningar får dela på en dubbelsida, varför vi tar oss friheten att redigera material om utrymmet är begränsat. De föreningar som vill ha sitt material ograverat är välkomna att köpa en annonsplats. Ring för kostnadskalkyl.

Normalpris

1/9 sida 43 x 59 mm stående	150:-
2/9 sida 86 x 59 mm stående	300:-
1/3 sida 130 x 59 mm liggande	400:-
1/2 sida 130 x 91 mm liggande	550:-
1/1 sida 130 x 184 mm stående	1100:-
Köp och Sälj ca 20 ord	30:-

Alla priser inkl moms

Nästa Lidentidning utkommer vecka 25

Stoppdatum: 28/5

Lidentidningen utkommer fem gånger per år

Stoppdatum för annonser och artiklar är: 1/2, 1/4, 28/5, 1/8, 1/11

Du kan posta eller faxa ditt bidrag,
tänk bara på att faxade original ger ett sämre slutresultat

Ansvarig utgivare:	Lidens Företagarförening	0692-103 10
Artikellansvarig:	Tore Löfvenius, Arne Johansson	0692-103 12
Layout:	Kia Aronsson	0692-103 12
Annonser:	Tore Löfvenius	0692-103 12
	tel och fax	0692-102 77
	mobil	070-277 36 40
	e-post	tl@tore.org
	Pia Åström	0692-105 59
Föreningsansvarig:	IT-Centrum	0692-103 12
E-postadress:	tidning@lidenbygden.com	
Tryckeri:	Accidenstryckeriet i Sundsvall	

Lidens tidning

Långa över hela sommaren INDALS BIBLIOTEK

SOMMARÖPPET 5 juni - 31 augusti

Måndag		14 - 19
Tisdag,	onsdag	11 - 14
Torsdag,	fredag	STÄNGT

Helt stängt 2 juli - 27 juli

LIDVALLS TAXI

0692-210 12
070-683 45 01
fax 0692-211 40

Sjuk- och bärtransporter
Färdtjänst

Lidens tidning

FÖRENINGSNYTT

Planerade utflyktsmål 2001 Backen-Flygge och Österflygge Byaförening

22 maj kl 18.00 Domarring, gravfält
och Galgbacken/avrättningsplats
Samling 86an i Österflygge.

10 juni kl 10.00 Samfälligheter,
Flyggebodarna och Sandömyren
Vi skall bl.a. leta gränsstenar.
Samling Tuvinge, Sundsjövägen.

3 juli kl 18.00 Glimårännen
Samling Sundsjövägen vid korsning
Österströmsbanan.

15 juli kl 10.00 Fångstgropar vid
rävlyan, Gamla Flygge fåbodar
och Knylen.
Samling Gravåsvägen vid bommen.

12 aug kl 10.00 Nybodarna och
fångstgropar i Myrådalen.
Samling vid Svartåbodarna.

Du som är intresserad att gå med
kontakta någon av oss för närmare
information.

Rolf Lindblom 0692-10060,
Karl-Gunnar Lindh 0692-10267,
Ingrid Lindbergsson 0692-10377
Per-Arne Åslund 060-566309,
Ove Åslund 060-579377
Ta med egen fika/matkorg
BYAGEMENSKAP
= att träffas och ha roligt.

Sommarens aktiviteter på Tossengård, Sörbygden Sörbygdens Bygdegårdsförening

13 juli Grillfest med dans
16 juli Hembygdsdag med kams -
Auktion
18 juli Musikkväll
21 juli Cykellopp Hemsjön runt

Auktionsgods mottages och säljes mot
provision.
Ring 0696-700 63 så hämtar vi..

Program Indals hembygdsförening

30 april Valborgsmässofirande
Kl 19.00 sjunger kyrkokören in våren
vid bagarstugan
5 maj Spelmansträff från kl 14.00
Servering av ärtsoppa, smörgåsar
och kaffe
6 maj Cafékavall kl 18.00
Indalspojckarna, allsång, tävling
16 juni Från kl 10.30 (ca) till
kl 14.00 besöker ca 250 Corvettbilar
Hembygdsgården.

Lidens Tidning på nätet.
Läs artiklarna och se vad som händer.
www.lidenbygden.com

FÖRENINGSNYTT

Marknad i Djupröra Bygdegård

Knallar från när och fjärran.
Stort utbud bl.a. ost, fisk och kalkon-
produkter. Trasmattor, fisknät, stövlar,
knivar, blomplant, karameller,
matbröd, smycken m.m.
Kaffe med hembakt bröd, kolbullar,
varm korv, läsk och glass.
Hyra av bord 0691 - 410 14
0691 - 410 49

Sälj, köp, träffs och trivs!

Västana-Korsåmons Bygdegårdsförening program

30 april	Sista april	Grillplatsen
6 maj	Gudstjänst	Bygdegården
13 maj	Städdag	Bygdegården
23 maj	Göknighta	Grillplatsen
15 juni	Grillfest	Grillplatsen

BRUDSJÖN NATUR
&
FRITID
LIDENBYGDENS PÄRLA

Välkommen till oss och fira sista April

Brasan tänds	20.00
Lilla fyrverkeriet	20.30
Stora fyrverkeriet	21.00

DUNDER-HANSSONS
FYRVERKERI

Försäljning av korv m bröd, hamburgare
Kaffe m bröd, Dricka, Lotterier
Välkomna!

Konstpassage i Liden Målade stöd, naturliga stöd och måltavlor

Gunilla Gustafsson berättar och visar
bilder från i somras.

Samtidigt presenteras i bokform
de två projekt som ingår i

Konstpassage i Västernorrland 2000
där projektet i Liden är det ena.

Välkommen till Sockentugan i Liden

Torsdag den 10 maj kl 19.00.

Vi bjuder på fika.

Arr: Lidens Hembygdsförening

Indalslidens jägarklubb anordnar jaktstig

Lördagen 16/6 vid Indals skjutbana i
Bäck. Endast hagelmål.

Anmälan 9 - 12.

Skylt finns uppsatt efter väg 86, 2,5km
väster Indals kyrka.

Eventuellt klubbmästerskap ingår i stigen.

Servering, fina priser.

Välkommen!

Lidens Marknad är inställd detta år

Marknadsgruppen

Välkommen till sommarteatern

Den hiskeliga historien om POSTRÅNET I ÖSTERSTRÖM

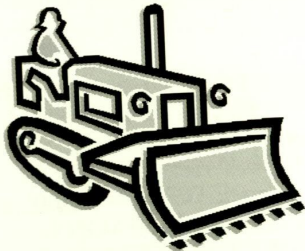
Midsommarsöndagen 2001 har Den hiskeliga historien om Postrånet i Österström premiär i den lilla orten Österström i Holms socken Medelpad. Föreställningen handlar om rånet som utfördes på postiljonen från Liden. Penningförsändelse från Skönviksbolaget till löner i Österström var rånares byte. Händelsen inträffade i september 1888, året när Sundsvall brann, då Pontén "Kungen av Österström" flyttade till Stockholm och ny förvaltare tillsattes. Pjäsen är baserad på autentiskt material. Händelsen gav stora rubriker i dagspressen men i spelet är dock många situationer tilldiktade.

Den hiskeliga historien om Postrånet i Österström är en verklig handling blandad med fantasi. Den berättas med värme, humor, generositet, men har både oväntade och överraskande vändningar. Föreställningen engagerar en hel bygd. Rollistan upptar 60 aktörer både amatörer och professionella. Spelplatsen är bredvid den unika "Konjaksbespararen" i naturskön omgivning. Manus skrivit av Lars Insulander. Regi och bearbetning av texten: Läns- regissör Tomas Larsson som tidigare svarat för regi av Styresholmspelet i Ångermanland. Föreställningen spelas 11 gånger sommaren 2001.

När spaden inte räcker till!

BODA GRÄVTJÄNST HB

070 - 647 15 09
0692 - 400 43

Adress: Boda 2776, 840 73 Bispgården

Lidens tidning

Barnen i en scen på spelplatsen i "Kungen av Österström".

Publikläktaren inför en föreställning av "Kungen av Österström".

VÄLKOMMEN ATT BOKA BILJETTER

SAMTLIGA FÖRESTÄLLNINGAR KL. 19.00

Premiär söndagen 24/6
Observera våra reducerade priser sex första föreställningarna!

Biljettpris:	Söndagen 24/6 och tisdagen 26/6	60 kr.
	Onsdagen 27/6 och fredagen 29/6	80 kr.
	Lördagen 30/6 och söndagen 1/7	100 kr.
	3/7, 4/7, 6/7, 7/7 och 8/7	120 kr.

Biljettsläpp 7 maj 2001. Beställning bör ske senast 14 dagar före önskad föreställning. Postförskottsavgift tillkommer vid beställning av färre än 10 biljetter.

Holms Hembygdsförening

c/o Projekthus Gimåfors, Gimåfors 1355, 840 13 Torpshammar

Telefon 0691-40101, Fax 0691-40102, E post gimafors@swipnet.se

LIDEN PETROLEUM

Tips (on-line), ATG, Lotter, Verkstad, Däck, Veckotidningar

Öppettider:

Mån - fre	0700 - 1900
Lörd	0900 - 1600
Sönd	1200 - 1600

Posten:

Mån - fre	1000 - 1700
Lördagar	1000 - 1300

Lidens tidning

Personligheter på Dackebränna ②

I föregående nummer av Lidens Tidning presenterades nybyggarna Maja Stina och Paulus Gradin och blodstillaren Manne Nordlund. I detta nummer får vi stifta bekantskap med tusenkonstnären Olle på Stockholm och i nästa nummer författaren Nestor Lidin. Tack till Gerd Forsgren, Matfors, Sven Henriksson, Åsen, Arne Lindström, Sundsvall och Lars Uhlin, Bjällsta för hjälp vid artikelskrivandet. / Arne Johansson

Olle på Stockholm - Tusenkonstnären

Olov Lindberg (1877 - 1958) kallades i folkmun för "Olle på Stockholm". Han var inte uppväxt i huvudstaden Stockholm utan i Stockholm på Dackebränna, och där kom han att leva hela sitt liv. Föräldrarna härstammade från Åsen i Liden. Olle ägde lite skog som han arbetade med, men var inte en skogsarbetare i traditionell bemärkelse. Han var istället mycket tekniskt intresserad och kom att, utan någon skolning, bli ett tekniskt geni och tusenkonstnär. Han var "klurig" som man sade. Det är idag svårt att förstå vidden av hans insikter i "allt mellan himmel och jord".

För att dryga ut dagskassan ägnade han sig en hel del åt plåtslageri och på många tak i Dackebränna och Åsen har Olle krupit omkring "smidig som en ekorre". Han lade inte bara plåttaket han bockade även till stuprören, hängränorna och smidde krokarna som rännorna hängde i. Några byggnadsställningar eller skyddsanordningar var det inte tal om.

Olle på Stockholm

Otaliga är de tillfällen när det blev problem med redskap, maskiner och framför allt med elektriciteten. Då kallade man på Olle på Stockholm. Han ägde en ovanlig förmåga att kunna reparera saker och ting, som t ex tröskverk m m. På Sammetsvymon hade Olle en loge, där han helt på egen hand konstruerat och byggt ett tröskverk med körvandring, skak, tunna, slager och ram till sållarna m m. Sållduken var nog det enda som köpts!! Han byggde även en träsvarv som han kunde svarva veka detaljer till exempelvis spinnrockar. Ibland var han tvungen att hålla ett finger bakom trästycket när det började att böja sig. Och samtidigt måste han trampa svarven med jämn fart. Den var ju inte eldriven! Ville man få något inramat för man till Olle. Många tavelramar, tillverkade av Olle på Stockholm, hänger ännu på väggarna i trakten.

Bland Olles få kvarlämnade ägodelar finns en mycket tummad och sliten liten bok - Elektrici-

teten, nyaste uppfinningar och forskningar - av G. R. Dahlander, professor vid Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm (1899). Boken är ett supplement till professors föregående arbete om elektriciteten (1893). Det är inte någon lättläst litteratur, men här hämtade Olle sin kunskap. Den omsattes sedan i praktisk verklighet. Även facklitteratur och bruksanvisningar på tyska tog Olle del av. Det vittnar bl a efterlämnad lärobok och grammatik i det tyska språket om.

När Åsens kraftstation i Kvarnån planerades och byggdes 1914 var Olles kunskaper av väsentlig betydelse. Olle hade mätt vattenmängden i Kvarnån och funnit ett medelvattenstånd. Med hjälp av detta värde räknade han ut turbinens storlek (8 hästkrafter likström) och beställde den hos en firma söderut. Det kan noteras att en grannby hade missbedömt sin tillgängliga vattenmängd och feldimensionerat anläggningen så att man endast fick full effekt vid högvatten (vårflod).

Åsens kraftstation minnesteckning av Lars Uhlin, Bjällsta, 2001

Åsens kraftstation var en liten fyrkantig byggnad med stenkolsjärat plåttak, gula väggar med bruna kanter. På ytterväggarna var det liggande panel s k rävsinn. En bit ovanför stationen fanns en damm och därifrån ledde man vattnet i en trätub till turbinen. Det har berättats att när fjärde plankan skulle monteras i trätuben, ringde kyrkklockorna i Liden till mobilisering, inför det som senare skulle komma att kallas för första världskriget. Kraftstationen gav lyse till 16-17 gårdar (max 60W per lampa) och en 6 hästkrafters motor för t ex vedkapning. Motorn flyttades mellan gårdarna efter behov. I nästan varje gård i Åsens by installerade sedan Olle elektriska ledningar (tvinnad tråd på porslinsknoppar) och all fick åtminstone i något rum elektriskt ljus till jul 1914.

Kraftstationen levererade likström i 28 år fram till 1942 då Hammarforsens kraft AB köpte stationen och rev den. Nya tider med växelström gjorde sitt intåg, och då först fick Olle elektrisk ström. Han som i så många år gjort elinstallationer åt andra.

Det berättas att när den s k tullkvarnen i Kvarnån vid Brudsjön i Sillre skulle elektrifieras blev Olle ombedd att "räkna ut det". Han gick runt i byggnaden utan att anteckna något. Efter en stunds funderande gav han de erforderliga siffrorna för dimensioneringen. Byborna var undrande och kallade dit en utbildad ingenjör. När han var klar med sin beräkning överensstämde den exakt med Olle på Stockholms siffror.

Olle var en renlevnadsman och levde ett enkelt och sparsamt liv. Bil och motorcykel var det inte tal om utan en gammal cykel med träfälgar fick duga. Olle var aldrig gift och hade inte några barn. En systerdotter, Emma Nyberg från Liden-byn, hushållade åt honom och skötte ladugården med 2-3 kor, kalv och gris. Häst fanns aldrig på gården.

Olle på Stockholm

Olle gjorde själv de första radioapparaterna. Han skrev efter byggsatser och monterade ihop delarna. redan 1923-24 byggde han den första rörmottagaren. Det kan i sammanhanget nämnas att Sveriges Radiotjänst startade sina reguljära sändningar den 1 januari 1925. För att ge även hushållerskan möjlighet att lyssna på kristallmottagaren med hjälp av hörlurar, konstruerade Olle ett arrangemang (en rotor) i kökstaket så att hon kunde gå omkring och lyssna till musik under arbetet redan på den tiden.

Förutom alla sina färdigheter och stora intresse följde även Olle noga med i politiken. När Ernst Wigfors var finansminister på 1940-talet citerade Olle ofta gärna med orden "Den där budgeten var en hårdstild jükel".

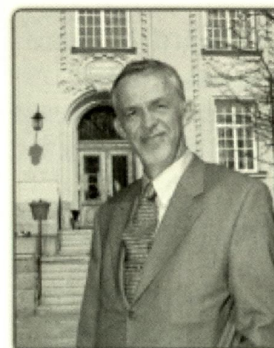
Trots sin enkelhet men tack vare sin hjälpsamhet och stora tekniska kunnade är Olle på Stockholm väl ihågkommen ännu idag.

Vi Gratulerar!

Nu vill vi fira en dödsläcker kvinna, vid 50 vi tror hon härdats nog. Tills nu hon varit vår bästa väninna, så hon förlåter nog oss för detta ofog. Hon är omtänksam, glad och rar, otroligt fräsch och pigg för sin ålder. Misstanken finns att hon på "dagen" drar, så därför annonserar vi i denna folder. När restrippen tar slut, är ditt öde att ta emot vår hyllning. Ett paket med broddar, käpp och tänder, och en stor tub med siliconfyllning.

Grattis **AGNETA HALLIN** 50 år 25/5

VÅR LANDSHÖVDING BESÖKER LIDEN

Landshövding GERHARD LARSSON har via sin sekreterare informerat att "hövdingen" nu reserverat Tisdagen den 19 juni 2001 för att besöka Liden.

LIDENS FÖRETAGARFÖRENING står för inbjudan. Det var redan i december förra året som föreningen skrev inbjudan med anledning av hans projekt "Vision Väster-norrland år 2005 - som är ett långsiktigt utvecklingsprojekt, fokuserat på länets styrkor, som skall tydliggöra länet utåt och ge länsinnevärdarna identitet."

Så lyder hans vision. I klartext handlar det om vad vi som bor i Liden vill ha "för identitet". Nu har vi ett strålande tillfälle att presentera vår bygd, våra företag, föreningar och samtidigt framföra förslag om hur vi vill forma vår framtid - vi som valt att bo på landet.

ALLA är välkomna att träffa och ställa frågor till hövdingen. För att besöket skall fungera bra är det viktigt att vi förbereder oss väl. Företagarföreningens styrelse skall arbeta fram ett givande och trevligt program och vill gärna ha dina synpunkter, förslag och idéer på vad detta kan innehålla.

Kontakta Lidens Företagarförenings ordförande Anders Wästfelt, tfn 0692-10310, fax 0692-10340, mobil 0702-373832 eller e-post anders@wastergarden.nu

LIDENS FÖRETAGARFÖRENING FÖR TEMATRÄFFAR, KUNSKAP OCH KONTAKTER

Säljes

Mondeo Ghia 1998 Stateblue-metallic, 5800 mil servicebok Utrustad med vinterhjul, Nya Bridgestonedäck på 1m-fälg, motor- och kupév. aac, CD-spelare med rds-radio, farthållare, antispinn Bilen i absolut toppskick! 119.000:- Mats Sollén 0692-101 01, 101 55 mats.sollen@skola.sundsvall.se

Hos

Guns Keramik

finns fjärilar, ugglor, ugglebön, lampor och mycket mer. Min försäljning i härbret börjar 14/7, men jag är med på Keramikens hus vid Frånö hotell 2/6 - 15/8 tillsammans med ytterligare 29 keramiker.

0692 - 400 67

oriflame

natural swedish cosmetics

Jag säljer Oriflames hudvård, hårvård och makeup produkter.

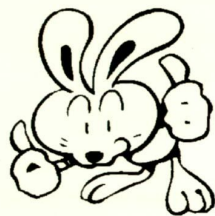
Vill du ha mer information eller aktuella erbjudanden så kan du kontakta mig.

Sanna Lindström Tfn: 0692 - 104 33 Mobil: 070 - 176 18 32
sanna_lindstrom@spray.se

LIDENS NICKAR'N

Jan-Ove Berg
0692 – 104 36
070 – 559 07 10

PIBBLES SECOND HAND

Kom och kika in i min butik!
Där kan du fynda bland kläder
till både stora och små.

Det finns både nytt och second hand, smycken m.m
Nu finns det en massa nyinkommet i butiken,
så skynda & fynda!

Jag har öppet när jag är hemma, dvs. nästan jämt.....

Vart jag håller till?

I det röda uthuset mitt emot Lidens Pensionat

Välkommen!!

Tel: 070 - 587 70 94

Eternell Boden

Lidenvägen 83, Liden Tel 0692 – 104 70

Presenter till
födelsedag, morsdag, examen m.m
Snittblommor - Välkommen att beställa
buketter för alla ändamål

Välkommen
Synnöve Sjöberg

Backberg & Son Entreprenad Åsen

010 - 260 41 28

Grus och Grävning

Ett utflyktsmål för hela familjen

Solums Kvarn

väg 86, 13km NV Sundsvall

Välkommen till Solums Kvarn!

Våröppet på söndagar och varje dag i sommar! Ring för info 060 - 910 10.
Alltid öppet för bokning (min 15 pers).

Nyhet!

Besök vår nya gårdsbutik med allehanda ätbara lokala produkter!

OBS! Bengan i PUB-en den 23/5! Fira Nationaldagen den 6/6 på Solums Kvarn

Rapport från Barn och utbildningsnämndens möte i Liden

Den 28 mars förlade barn och utbildningsnämnden sitt möte till Lidens skola. Detta så vi föräldrar, lärare och elever som ett ypperligt tillfälle att ställa frågor och att framföra synpunkter. Två föräldrar från Lidens skolas planerings och ledningsgrupp, Bertil Håkansson och Elisabeth Breitkreuz, rektor Kjell Linde, lärare Kerstin Nyman och Ker-

stin Kolbäck samt elvråds ordförande John Berglund och vice ordförande Katja Andersson deltog. Efter morgon fiket bjöd nio elever från klass 8 på en imponerande presentation av skolan. Eleverna hade arbetat helt på egen hand och var väl värda den applåd som följde. Efter det hämtades representanterna från Barn och utbildningsnämnden av en elev från varje klass. Dessa fick då möjlighet att ställa frågor. När våra politiker fått lite inblick i vår skola var det dags för Kjell Linde att framföra sina önskemål där pengar till fotbildning av lärarna stod högt på listan. Rektorn för Anundgård och Lidens 0-2 Liljan Högberg vädjade om nya grepp för att få lärare främst till Anundgårds skola, men rektorerna var eniga om att något måste göras för att få lärarna att komma till och stann kvar i våra skolor. Vår mest angelägda fråga gällde naturligtvis ombyggnaden av skolan, som berör oss alla som bor och verkar här. Rektor Kjell Linde framförde kravet på ett besked från politikerna och i skrivande stund har jag talat med Gun Olofsson som säger att ombyggnaden är med i långtidsbudgeten med önskan om start före 2003. Ännu återstår mycket arbete, exempelvis ska socialtjänsten och andra intressenter säga sitt. Liden står som modellort där man ska samordna kommunens intressen, därför är det inte bara en skolfråga.

För vår del så var mötet över. Barn och Utbildningsnämnden bjöds senare på ostkaka från den egna gården av lantbrukare Bertil och Annika Håkansson.

Elisabeth BreitkreuzTM

Pingst 2/6 - 4/6

Kortet tyder på att man tidigare skickade även pingstkort till varandra. Kortet har vi lånat av Bror Gradin i Klärke och årtalet vet vi inget om.

Pingst [av grekiska *pentekoste*, den femtionde (dagen på påsk)], det kristna kyrkoårets tredje stora högtid, firad sjunde söndagen efter påsk, *pingstdagen*, och följande dag, *annandag pingst*. Liksom påskan är pingsten ursprungligen en israelitisk fest. I det gamla Israel firades den vid veteskörden och också som en åminnelse av den dag då lagen överlämnades åt Israel på Sinai. Den kristna pingsten firas som en glädjefest till minne av Andens utgjutande över apostlarna (Apostlagärningarna 2:1-13). Med sin grönska och försommarvärme har i Norden pingsten förknippats med vårliga riter såsom upptåg med majbrud och majgreve; Tegnér kallade den för "hänryckningens tid".

PRO INDAL

Ordförande:	Helge Lindberg	tel 060 - 921 58
Sekreterare:	Siv Åsén	tel 0692 - 600 27
Studieorg:	Pia Pettersson	tel 0692 - 600 80
Kassör:	Gun Hammarberg	tel 060 - 921 18

Ordinarie möten hösten 2001, 3:e fredagen i varje månad.

Möteslokal: Häreborg kl 1300

Årsavgift: 150:-

Motionspromenader, underhållning, resor, boule och teater.

PRO skall främja pensionärernas kulturella intressen genom studier, hobbyverksamhet och andra aktiviteter.

Verksamhet på Solgården:

Läsecirkel varje onsdag kl 1400

Hobbyverksamhet

Du som behöver hjälp med gräsklippning, snöskottning, fönsterputsning mm ring:

060 - 19 25 96 mån - fre 1600 - 1700

UPPTAGNING OCH TORKNING AV TORV VID STORSKORVTJÄRN

av Erik Lindh

Torvmossen vid Storskorvtjärn blev exploaterad som torvtäkt av vår far; Leonard Lindh i början av 1920-talet. Torven som togs upp "förädlades" sedan till torvströ för stall och ladugård.

F.d. Leonard Lindhs torvströhus vid Storskorvtjärn. Foto från 1960-talet.

De första åren, innan pappa byggde torvströhuset, omkring 1925, lades de upptagna torvstyckena till torkning på trästänger som pallades upp på myren. Torvströhuset – rian – som sedan byggdes, "tomtades" mellan två rotfasta tallar som fick utgöra de båda gavlarnas stöttepelare. Mellan dessa placerades en stolpe i mitten av huset. Hanbjälke och väggband sattes upp och takrafter bestämde taklutningen. Ytterligare stolpar sattes upp som "ytterväggar" och tvärsar mellan dessa förstärkte stadgningen tvärs genom huset. Dessa tvärslag bar sedan upp de dubbla torkstänger som de genomsura torvstyckena lades att torka på. Dessa torkstänger, 4 – 5 meter långa lades i tre dubbla led på var sida om husets mitt. De var placerade i fyra våningar ovanför bottenslanorna. Hela bygget blev ett öppet, fungerande torkhus, ca 10 x 4 meter, utan väggar, men med ett tak, täkt med björknäver och takved som skyddade torven

mot regn och snö, men där alla vindar fritt kunde blåsa genom hela rian.

Arbetsättet då torven togs upp krävde ingen maskinell utrustning, utan gjordes med enkla redskap, oftast endast med spade, en yxa och kanske en såg. Arbetet tog ett par personer någon vecka före midsommar varje år. Inte sällan i ständig kamp med myggplågan.

Arbetet inleddes med att alla torkstänger avlägsnades ur torkhuset och endast de nedersta lämnades kvar. En landgång av plank lades ut på myren fram till det område som skulle exploateras. Själva upptagningen av torven ansågs behövas för årets behov. Detta område rensades från eventuella risväxter och rötter. Oftast valdes dock ett område, som saknade annan växtlighet än hjortronblomster, vit- och brunmossor. Med en vanlig spade, av bredare typen, skars sedan ut torvstycken – klysor – i storlek 30 x 25 x 20 cm, något större när torven var ytlig och lätt, men blev naturligtvis något mindre när torven på djupet innehöll mera vatten och var sedimenterad. Varefter arbetet fortskred, arbetade man sig ner i schaktet i trappstegsform som avslutades först när den täta lerbotten nåddes på ca 180 cm djup. Under hela tiden som klyorna skars ut och lyftes upp på myren, rallades de undan på en skottkärra, där den vanliga korgen bytts ut mot ett plant flak med en stoppkant framtill som hindrade lasten att ramla av (vilket den ibland gjorde ändå). Torvstyckena staplades in på högkant i huset på de dubbla stängerna, med början längst nere och längst inne i huset. Så fortsatte arbetet till huset var fyllt från båda sidor.

Inte sällan träffade man på hela trädstammar, någon meter nere i torvmossen. Dessa fick då kapas av och lyftas upp på myren. Efter endast några dagar hade luftens inverkan förvandlat det till helt förvittrade rester.

I början på 1940-talet utvecklades torvtaget på Skorvtjärnsmyren ytterligare, då Jonas Eriksson, måg till Billströms på Backen, började en torvtäkt i mindre skala på sin fastighet strax norr om vår. Även han byggde en mindre torkria men med spåntak.

Under vårvintern, när snöfallet medgav, kördes den torra torven hem och krossades i en speciell torvströrivare till gödselströ som användes för husdjurens trevnad och i jordförbättrings syfte.

För båda fastigheterna upphörde torvbrytningen i början av 1950-talet, i samband med Bergforsens utbyggnad, då en del av jordbruksmarken dränktes i kraftverksdammen. Underhållet av torvhusen upphörde och båda byggnaderna rasade samman under snötrycket en vårvinter i slutet av 1980-talet.

Ett stort TACK till Erik för denna innehållsrika berättelse.

Backen-Flygge och Österflygge Byaförening

www.lidenbygden.com

Transporter? Ytterboms Trafik

060-928 54
070-666 74 91

Thomas Sjölund
Bygg & Finsnickeri AB
Åsen 3858

Allt inom
Bygg

Nu har jag kört igång finsnickeriverkstaden
Hyr även ut byggmaskiner, tex.
Bilmaskin, skruvdragare mm...

Tel o fax 0692-102 91
Mobil 070-572 58 64
E-post t.sjolund@swipnet.se

- * Virkesförmedling
- * Virkesförädling
- * Skogsbruksservice
- * Interessebevakning
- * Föreningsverksamhet

Du glömmer väl inte skogsvården.
Jag hjälper dig med planteringen eller röjningen. Du kan även köpa plant via oss till riktigt bra priser.
Funderar du på avverkning och har en barmarks trakt kontakta mig.
Det finns premier för sommaravverkat virke.

Ring gärna för mer information
Nils-Erik Jonsson
0692-102 34

Lidens Rör & Fastighetservice

Allt inom VVS-branschen

- * Installationer
- * Försäljning
- * Oljebrännarservice
- * Service
- * Pannor
- * Jour

Torbjörn Lind
0692-105 14
070-692 66 41

Salong Kovland

Nu våras det, dags för nya frisyrer, slingor och djärva färger.
En bra present till högtidsdagar är våra presentkort

Alla är välkomna!

Vi har allt i modern hårvård samt
låga priser

Välkomna!
Inger, Aili & Cetin
060-91444

Vill du sälja annonser till denna tidning?

Provisionsbasis.
0692-103 12
070-277 36 40

HISTORIENS VINGSLAG

Red. Arne Johansson Kerstin Åström

Välkommen till Vättaberget

Valborgsmässoafton 19³⁰, Underhållning, fika, majbrasa och fyrverkeri.

Kristi Himmelfärds dag 24/5, Gökotta 08⁰⁰, Gudstjänst, musik och fika.

Nationaldagen 6/6, Underhållning och fika 1900.

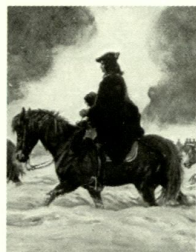
Dans kring midsommarstången

Midsommarafton 14⁰⁰ på tunet vid Lidens gamla kyrka.

Musik, danslekar och fika.

Resume, Bogg Hans. Fortsättning från föregående nummer.

I föregående nummer fick vi följa Bogg Hans när han lämnade hemmet i Å, Njurunda och hur han som livdragon följde Karl XII på dennes krigståg på andra sidan Östersjön. Hans deltog i drabbningarna vid Klissow, Holowczyn m.fl. platser. Vid Poltava fanns han bland männen närmast kungen och följde denne till Bender. Vid en träffning med ryssarna vid Polska gränsen den 24 september 1709 blev han tillfångatagen. Han levde som krigsfånge i tretton år. Via Moskva och Helsingfors kom han till Stockholm den 4:e juni 1722. På julafton samma år dyker han under dramatiska former upp i hemmet i Å. Här kommer hans fortsatta historia och hur han hamnade i Nilsböle, Liden.

Bogg Hans var äventyrslysten. Efter diverse eskapader hamnade han i Liden i Nilsböle, där han den 6 januari 1728 gifte sig med den tio år äldre torparänkan Ingeborg Andersdotter. I vigselboken kallas Hans för "Den Gamle Dragonen". Hans Bergström hade efter många turer fått krigspension, blev gratialist med ett underhåll på 6 Daler och 24 öre årligen. Det var hos prästen pengarna utkvitterades. Prästen måste samtidigt intyga att Hans inte hade andra inkomster. Bergströmstorpet låg på Lodins ägor. Fortfarande finns det rester efter grunden till bostadshuset. Backen efter gamla vägen vid Lodins heter Bergströmsbacken. Björndalen har fått sitt namn sedan en björn slog Bergströms enda ko. Till vapenhuset

i Lidens Gamla kyrka inlämnades en värja från en karolin från Nilsböle vid namn Bodin. Bodin var båtsman och bodde på samma gård som Bergström. Men Bodin var ingen karolin. Förmodligen var det Bogg Hans värja, som blivit kvar i huset.

Värjan finns numera i kyrkligt förvar.

Bonden ägaren till torpet försökte få Hans avhyst. Så länge änkan levde gick dock inte detta. I December 1752 avlider Ingeborg Andersdotter och Hans Bergström söker sig tillbaka till Å i Njurunda.

Njurunda. Eftersom han efter kriget framlevde större delen av sin tid i Nilsböle, kan man anta att Lidenborna lärde sig mycket om den tidens krigsföring. Dock blev han aldrig samma folkhjärte i Liden. Det finns ingen berättartradition kring Bogg Hans i Liden. Skrönorna är i huvudsak nedtecknade av Olof Högberg, K.I. Hellsén och Algot Hellbom.

En kan nämnas. Bogg Hans hade i Njurunda tränat in en gammal märr till krigsbruk. När Kung Adolf Fredrik, som var intresserad av exercis och krigskonst, besökte Njurunda, utmanade Bogg Hans Kungen på Duell med värja. Men för att inte skada Kungen fick Hans slåss med en s.k. bakfjäl. Bogg Hans hade i nio år suttit till häst med värjan i hand. Det var som att ställa upp med en Volvo i Formel I. Bogg Hans slog värjan ur Kungens hand. "Du fäktar bra Du" lär Kungen ha sagt. Kommentar. Karolinernas krigskonst byggde på att man bara sköt ett skott, detta på närhåll, sedan slogs man med värja. Adolf Fredrik besökte verkligen Njurunda på sommaren 1752. Bogg Hans var den enda från Medelpad, som kunde kallas Karolin. Medelpadingarna var vanligen båtsmän. Bogg Hans förfäder hade i många generationer varit båtsmän.

På nyårsdagen 1760 avlider Hans Bergström 78 år gammal av ålderdomsbräcklighet.

Dom flesta uppgifterna är hämtade ur Algot Hellboms skrifter.

Sven Söderqvist i april 2001

Visste du att?

- * **Lidens kommun upphörde på nyårsafton 1951, (för snart 50 år sedan) och uppgick dagen efter i Indals-Lidens kommun. Efter 22 år, den 1 januari 1974, införlivades denna kommun med nuvarande Sundsvalls kommun**

LIDENS HEMBYGDSFÖRENING

Grundad 1956

Lidenvägen 51 • 860 41 Liden • 0692-100 27

Jonsson & Söner
i Indal AB

060 - 920 50
070 - 325 75 59

"En tur utöver det vanliga"

Järkvissle
Ekokött

Vi säljer kvalitetskött av ungnöt från vår gård. Vi har ett ekologiskt jordbruk med kravgodkänd odling och djurhållning. Uppfödda på enbart vegetabiliskt foder. Nu finns möjlighet att beställa 1/1, 1/2, 1/4, 1/8 ungnöt för leverans.

Örjan Rudin o Pia Nägele

Järkvissle 2227

860 41 Liden

0692 - 210 72 070 - 534 93 83

SOLARIET

Vill du sola?

Boka tid efter 16.00
På tel 070-368 03 79

Vandrarhemmet Liden
/ Katarina Lind

KLOCKOR LAGAS
STORA SOM SMÅ

Margaretha Norberg

Telefon 060 - 17 04 71 dagtid
060 - 924 81 kvällstid

Tullgatan 19, 852 31 Sundsvall

Bettans Blommor

Kårsta Indal

Försäljning av

Blomplant Från 5:-

Perenner Från 10:-

Öppet: Juni månad from 2/6

Öppettider:

Vard 10 - 18

Lörd 10 - 16

Sönd 12 - 16

Från 86:an

Bergeforsvägen,

ca 1km.

VÄLKOMNA!

Oscarson
Skog AB

SKOGSÄGARE!

Markberedning utföres.
Fasta hektarpriser.

Tel. 060 - 52 68 20. Mobil 070 - 620 15 52

FYRVERKERIER

Stort sortiment för alla smaker,
gamla godingar och
nyheter om vartannat

Nu ännu större
sortiment av
fyrverkeritårtor
och som vanligt
Raketsatser i olika
storlekar

27-29/4 öppet 10.00 - 19.00
30/4 öppet 10.00 - 17.00

DUNDER HANSSON

SILLRE Tel 0692 - 20033

NCM SYSTEM SERVICE AB

EN REVOLUTION I ATV VÄRLDEN!

LÅT TRAXTER JOBBA ÅT DIG!

Öppettider: Vardagar 8 - 17
Lördagar 10 - 15

(Övrig tid efter överenskommelse)

NCM SYSTEM SERVICE AB

Sillre, Liden 0692 – 20004

www.ncm-ss.se